

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEM ARCHIEF AAN HET PARK BRILSCHANS, TER HOOGTE VAN DE TOEGANG GROTE STEENWEG TE ANTWERPEN

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 617

Rapport opgemaakt door: Cynthia Holstein

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Januari 2018

Dossiernr. 23360

OE:2018A192

Aartselaar

INHOUD

DEEL2	Programma van Maatregelen.....	3
1	Gemotiveerd advies.....	3

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de geplande werkzaamheden omtrent het deelproject 'Entree Grote Steenweg' (stadsproject Park Brialmont) te Antwerpen. Deze werkzaamheden houden het volgende in: herstel glacis en banket, aanleg van een zitrede en de aanleg van een terrasstructuur aan de vijver. Daarnaast wordt er ook gewerkt aan de verbetering van paden en wordt de groene infrastructuur aangepakt. Het doel van dit onderzoek is driedelig. Ten eerste werd op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede werd nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde werd nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Het studiegebied bevindt zich op de noordwestelijke zijde van het huidige Brilschans park, ter hoogte van de entree via de Grote Steenweg. Bodemkundig gezien, bevindt het onderzoeksgebied zich in een sterk bebouwde zone. Het Brilschanspark grenst ten noorden aan de Ring van Antwerpen en de Binnensingel. Op het onderzoeksgebied is geen natuurlijke bodem meer aanwezig, maar ten oosten van het onderzoeksgebied zijn nog wel natuurlijke bodems bewaard gebleven. Deze bodems zijn vooral matig natte lichte en droge lichte zandleembodems die typerend zijn voor deze Zandstreek. De quartair geologische sequentie ter hoogte van het studiegebied bestaat uit eolisch zand en leem uit het Weichseliaan. Er zijn geen Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de Pleistocene frequentie. Op de tertiair geologische kaart is te zien dat het onderzoeksgebied zich in de Formatie van Berchem bevindt.

Aan de hand van historisch bronmateriaal blijkt dat het onderzoeksgebied op een gebied ligt waar vroeger een schans en een bijbehorende gracht van de grote omwalling heeft bestaan. Deze behoorde tot het aanvalsfront 8-10, aangelegd tijdens de bouw van de Antwerpse vestigingsgordel Brialmont in 1859-1865. De Ring van Antwerpen loopt huidig exact door de plaats van het aanvalsfront 8-10 heen, waar de kazernes, de dubbele caponnière en de toegangspoorten van het bijbehorende lunet gevestigd waren.

Het oostelijke deel van het onderzoeksgebied ligt voor het merendeel op de locatie waar de vroegere gracht (en ten dele nog op bestaande gracht) heeft gelegen. Daarnaast ligt een deel van het onderzoeksgebied ook op een deel waar de vroegere lunet heeft gelegen. Rond de jaren '60, is het noordelijke deel van de gracht voor een groot deel gedempt, en is de schans gesloopt. Doordat het grootste gedeelte van het onderzoeksgebied op het noordelijke deel van de vroegere gracht heeft gelegen, is het aantreffen van gebouwrresten, muren en metselwerk in het onderzoeksgebied klein.

- 2) Rekening houdend met deze voorgaande argumenten kan er gesteld worden dat er waarschijnlijk geen archeologisch potentieel aanwezig is. Het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied is niet geheel afwezig. Echter, doordat het grootste gedeelte van het onderzoeksgebied op de plek van de vroegere gracht ligt, is de kans om bij archeologisch

onderzoek restanten van gebouwen en metselwerk te vinden klein. Hierdoor, kan worden gesteld dat de kans op archeologische kennisvermeerdering gering is.

- 3) Het potentieel tot kennisvermeerdering is gering voor het aantreffen van archeologische resten. Het onderzoeksgebied ligt voor het grootste deel op de plek waar de gracht oorspronkelijk heeft gelegen, daarom worden hier geen gebouwresten of ander metselwerk verwacht. Op basis van dit argument wordt er geadviseerd om alle betrokken percelen vrij te geven.

Uit 1, 2 en 3 kan worden geconcludeerd dat er geen potentieel is voor het aantreffen van archeologische waarden op het onderzoeksgebied. Bijgevolg wordt voorgesteld om geen verdere onderzoek met ingreep in de bodem te verrichten en het terrein vrij te geven. (Zie verder Programma van Maatregelen).